

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 7 oparte na Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa autorstwa

Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic

Wymagania na poszczególne oceny¹				
konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopelniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
1. Podstawy geografii. Rozdział dodatkowy²				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu geografia, siatka geograficzna, siatka kartograficzna, południk, równoleżnik, równik • długość geograficzna, szerokość geograficzna • przedstawia podział nauk geograficznych • podaje wymiary Ziemi • wskazuje na globusie i na mapie południk: 0° i 180° oraz półkulę wschodnią i półkulę zachodnią • wskazuje na globusie i na mapie równik oraz półkulę północną i południową • wyjaśnia znaczenie terminów: mapa, skala, siatka kartograficzna, legenda mapy • wymienia elementy mapy • wymienia rodzaje skal • wyjaśnia znaczenie terminów: wysokość względna, wysokość bezwzględna, poziomica 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym się zajmują poszczególne nauki geograficzne • wymienia źródła informacji geograficznej • przedstawia poglądy na kształt Ziemi • odczytuje wartości szerokości geograficznej zwrótników, kół podbiegunowych oraz biegunów • podaje cechy siatki geograficznej • określa położenie geograficzne punktów i obszarów na mapie • podaje różnicę między wysokością względną i wysokością bezwzględną • określa na podstawie rysunku poziomicowego cechy ukształtowania powierzchni terenu • charakteryzuje mapy ze względu na ich przeznaczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różnicę między geografią fizyczną a geografią społeczno-ekonomiczną • podaje cechy kształtu Ziemi • odczytuje długość i szerokość geograficzną na globusie i na mapie • odszukuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych • wyjaśnia różnicę między siatką kartograficzną a siatką geograficzną • przedstawia skalę w postaci mianowanej i podziałki liniowej • wymienia metody prezentacji zjawisk na mapach • omawia sposoby przedstawiania rzeźby terenu na mapie • oblicza wysokości względne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady praktycznego zastosowania geografii • wyjaśnia różnicę między elipsoidą a geoidą • wyjaśnia znaczenie układu współrzędnych geograficznych • oblicza na podstawie współrzędnych geograficznych rozciągłość równoleżnikową i rozciągłość południkową • analizuje treści map wykonanych w różnych skalach • posługuje się skalą mapy do obliczania odległości w terenie i na mapie • omawia metody prezentacji zjawisk na mapach • charakteryzuje rzeźbę terenu na podstawie rysunku poziomicowego i mapy ogólnogeograficznej • odszukuje w atlasie mapy i określa ich przynależność 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa przedmiot badań poszczególnych nauk geograficznych • ocenia znaczenie umiejętności określania współrzędnych geograficznych w życiu człowieka • oblicza skalę mapy na podstawie odległości rzeczywistej między obiektami przedstawionymi na mapie • wskazuje możliwość praktycznego wykorzystania map w różnych skalach • interpretuje treści różnego rodzaju map i przedstawia ich zastosowanie

<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje z mapy wysokość bezwzględną • szereguje skale od największej do najmniejszej 		<ul style="list-style-type: none"> • omawia podział map ze względu na treść, skalę i przeznaczenie 	do poszczególnych rodzajów	
---	--	---	----------------------------	--

2. Środowisko przyrodnicze Polski

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej • podaje całkowitą powierzchnię Polski • wskazuje na mapie przebieg granic Polski • wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie • wyjaśnia znaczenie terminu <i>geologia</i> • wymienia najważniejsze wydarzenia geologiczne na obszarze Polski • wyjaśnia znaczenie terminów <i>krajobraz polodowcowy</i> i <i>rzeźba glacjalna</i> • wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski • wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie • wymienia główne rodzaje skał • wyjaśnia znaczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy położenia Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej • opisuje granicę między Europą a Azją na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy • odczytuje szerokość i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy • omawia przebieg granic Polski • omawia na podstawie mapy płytową budowę litosfery • omawia proces powstawania gór • wymienia na podstawie mapy geologicznej ruchy górotwórcze w Europie i w Polsce • wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce • omawia zlodowacenia na obszarze Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza rozciągłość południkową i rozciągłość równoleżnikową Europy i Polski • charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europy • opisuje cechy różnych typów genetycznych gór • przedstawia współczesne obszary występowania lodowców na Ziemi i wskazuje je na mapie ogólnogeograficznej świata • charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski • omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski • opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej • charakteryzuje czynniki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia konsekwencje położenia matematycznego, fizycznogeograficznego oraz geopolitycznego Polski • opisuje jednostki geologiczne Polski i podaje ich charakterystyczne cechy • określa na podstawie mapy geologicznej obszary poszczególnych fałdowań na terenie Europy i Polski • porównuje krzywą hipsograficzną Polski i Europy • wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry • opisuje mechanizm powstawania lodowców • wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski • przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski • rozpoznaje główne skały występujące na terenie Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i rozciągłości równoleżnikowej Polski i Europy • wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski • wykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski • opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze • wykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę • ocenia znaczenie gospodarcze rzek Polski • analizuje główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego • ocenia przydatność
---	---	--	--	--

<p>terminów: <i>pogoda, klimat, ciśnienie atmosferyczne, niż baryczny, wyż baryczny</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego wymienia elementy klimatu wymienia czynniki, klimatotwórcze kształtujące klimat Polski wyjaśnia znaczenie terminów <i>system rzeczny, dorzecze, zlewisko</i> wskazuje na mapie główne rzeki Europy i Polski określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gleba, czynniki glebotwórcze, proces glebotwórczy, profil glebowy, poziomy glebowe</i> wymienia typy gleb w Polsce wymienia różne rodzaje lasów w Polsce wymienia formy ochrony przyrody w Polsce wskazuje na mapie Polski parki narodowe 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe dokonuje podziału surowców mineralnych podaje cechy przejściowości klimatu Polski podaje zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce na podstawie mapy tematycznej opisuje wody Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej rozpoznaje typy ujść rzecznych opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku opisuje charakterystyczne typy gleb w Polsce przedstawia na podstawie mapy tematycznej rozmieszczenie gleb na obszarze Polski omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody na obszarze wybranego regionu charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce 	<p>kształtujące klimat w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkości opadów atmosferycznych z klimatogramów wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku na tle innych mórz świata omawia funkcje lasów omawia na podstawie mapy Polski przestrzenne zróżnicowanie lesistości w Polsce omawia na podstawie danych statystycznych wskaźnik lesistości Polski ocenia rolę parków narodowych i innych form ochrony przyrody w zachowaniu naturalnych walorów środowiska przyrodniczego 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza napływające nad teren Polski opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku omawia procesy i czynniki glebotwórcze wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb na podstawie profili glebowych opisuje typy zbiorowisk leśnych w Polsce opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski ocenia najważniejsze działania w zakresie ochrony środowiska 	<p>przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego planuje wycieczkę do parku narodowego lub rezerwatu przyrody
--	--	--	---	--

3. Ludność i urbanizacja w Polsce

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">wskazuje na mapie politycznej Europy największe i najmniejsze państwa Europywskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich stolicewyjaśnia znaczenie terminów: <i>demografia</i>, <i>przyrost naturalny</i>, <i>współczynnik urodzeń</i>, <i>współczynnik zgonów</i>wymienia na podstawie danych statystycznych państwa o dużym i małym współczynniku przyrostu naturalnego w Europieodczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku oraz średniej długości trwania życia w Polsce na podstawie danych statystycznychwyjaśnia znaczenie terminu <i>wskaźnik gęstości zaludnienia</i>wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polscewyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja</i>, <i>emigracja</i>, <i>imigracja</i>, <i>saldo migracji</i>, <i>przyrost</i>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">szereguje województwa pod względem powierzchni od największego do najmniejszegoprezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Polski po II wojnie światowejomawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsceomawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństwwyjaśnia różnicę między emigracją a imigracjąwymienia przyczyny migracji wewnętrznychomawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polscewymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsceokreśla kierunki napływu imigrantów do Polskipodaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polscecharakteryzuje mniejszości	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none">omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w.omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2016oblicza współczynnik przyrostu naturalnegopodaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsceomawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsceporównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie danych statystycznychoblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polskiopisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsceopisuje skutki migracji zagranicznych w Polsceporównuje przyrost rzeczywisty ludności w Polsce i w wybranych państwach Europyomawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">omawia zmiany, które zaszły w podziale administracyjnym Polski po 1 stycznia 1999 r.omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europyomawia strukturę płci i wieku ludności Polski na tle struktur wybranych państw europejskich na podstawie piramidy płci i wiekuomawia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polskioblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego Polscecharakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsceomawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsceprzedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polskianalizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiegoanalizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Europie i w Polsceocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europieomawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsceanalizuje na podstawie dostępnych źródeł skutki bezrobocia w Polsceomawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej
---	--	---	---	--

<p><i>rzeczywisty, współczynnik przyrostu rzeczywistego</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje dane dotyczące wielkości i kierunków emigracji z Polski • wymienia główne skupiska Polonii • wyjaśnia znaczenie terminu <i>migracje wewnętrzne</i> • wymienia mniejszości narodowe w Polsce • wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkałe przez mniejszości narodowe • odczytuje z danych statystycznych wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki • odczytuje z mapy zróżnicowanie przestrzenne bezrobocia w Polsce i w Europie • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>urbanizacja, wskaźnik urbanizacji</i> • odczytuje z danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce i w wybranych krajach Europy • wymienia największe miasta i wskazuje je na mapie Polski • wymienia funkcje miast 	<p>narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje wielkość bezrobocia w Polsce i innych krajach europejskich na podstawie danych statystycznych • wymienia typy zespołów miejskich w Polsce • podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce • wymienia funkcje miast 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje strukturę narodowościową ludności Polski z analogicznymi strukturami ludności w wybranych państwach europejskich • określa na podstawie danych statystycznych różnicę w strukturze zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach • podaje przyczyny bezrobocia w Polsce • porównuje stopę bezrobocia w wybranych krajach europejskich • analizuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy • analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce • podaje różnicę między aglomeracją monocentryczną a policentryczną • podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce • podaje przykłady zespołów miejskich w Polsce • charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce • omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce • podaje przykłady miast o 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach • omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji • charakteryzuje przemiany współczesnych miast • omawia problemy mieszkańców dużych miast • analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych 	
--	---	---	--	--

		różnych funkcjach w Polsce		
4. Rolnictwo i przemysł Polski				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia funkcje rolnictwa wymienia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plon, zbiór</i> wymienia główne uprawy w Polsce wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce wymienia główne zwierzęta gospodarskie w Polsce wskazuje na mapie obszary hodowli zwierząt gospodarskich dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy wymienia funkcje przemysłu wymienia źródła energii wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce wymienia największe porty morskie w Polsce i wskazuje je na mapie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje funkcje rolnictwa opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw wskazuje rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce wymienia czynniki lokalizacji hodowli bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce omawia cechy polskiego przemysłu wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłe, wodne i niekonwencjonalne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju omawia regiony rolnicze o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę hodowli w Polsce przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju omawia przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia przemysłu w Polsce prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy opisuje na podstawie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące współcześnie w polskiej energetyce określa na podstawie dostępnych źródeł uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej w Polsce omawia problemy przemysłu stocznioowego w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej dokonuje na podstawie danych statystycznych analizy zmian pogłowia wybranych zwierząt gospodarskich w Polsce po 2000 r. i wyjaśnia ich przyczyny przedstawia perspektywy rozwoju gospodarki morskiej w Polsce

		<p>danych statystycznych strukturę przeładunków w polskich portach morskich</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje strukturę połowów ryb w Polsce 		
5. Usługi w Polsce				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce wyjaśnia znaczenie terminu <i>komunikacja</i> wyróżnia rodzaje transportu w Polsce wskazuje na mapie Polski największe porty handlowe, śródlądowe oraz lotnicze wymienia i wskazuje na mapie regiony turystyczne Polski wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksport, import, bilans handlu zagranicznego</i> wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia zróżnicowanie usług w Polsce omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych i autostrad w Polsce omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce omawia na podstawie danych statystycznych morską flotę transportową w Polsce omawia czynniki rozwoju turystyki wymienia i wskazuje na mapie polskie obiekty, znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> omawia strukturę towarową handlu międzynarodowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polski charakteryzuje obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce określa znaczenie transportu w rozwoju gospodarczym Polski prezentuje na podstawie dostępnych źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego określa znaczenie łączności w rozwoju gospodarczym Polski analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływy z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy ocenia na podstawie dostępnych źródeł atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia na podstawie dostępnych źródeł poziom rozwoju turystyki zagranicznej w Polsce na tle innych krajów Europy omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany, które zaszły w geograficznych kierunkach wymiany międzynarodowej Polski podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej
6. Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego Polski				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia źródła zanieczyszczeń środowiska 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia rodzaje zanieczyszczeń i ich źródła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wpływ poszczególnych sektorów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje na podstawie mapy tematycznej stan 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ustala na podstawie dostępnych źródeł, jakie

przyrodniczego <ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny kwaśnych opadów 		gospodarki na stan środowiska <ul style="list-style-type: none"> • wymienia źródła zanieczyszczeń komunalnych 	zanieczyszczeń wód śródlądowych <ul style="list-style-type: none"> • omawia skutki zanieczyszczeń środowiska naturalnego 	regiony w Polsce cechujące się największym zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego
---	--	--	---	--

7. Relacje między elementami środowiska geograficznego

Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, terasa zalewowa</i> • wymienia główne źródła energii w województwach pomorskim i łódzkim • wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich • wymienia przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>centra logistyczne, spedycja</i> • wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny powodzi w Polsce • opisuje zjawisko powodzi • wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski obszary zagrożone powodzią • wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych • podaje przyczyny rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej w województwach pomorskim i łódzkim • omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich • wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego obszary o dużym wzroście liczby ludności • omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 r. i po nim • omawia na podstawie mapy sieć autostrad i dróg ekspresowych • wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego • wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce • określa rolę przeciwpowodziową sztucznych zbiorników • wyjaśnia wpływ warunków pozaprzyrodniczych na wykorzystanie OZE w województwach pomorskim i łódzkim • omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy • wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o dużym spadku liczby ludności • analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie województw zachodniopomorskiego i podlaskiego • omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed 1989 r. • wymienia główne inwestycje przemysłowe we Wrocławiu i w jego okolicach 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • analizuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej • omawia największe powodzie w Polsce i ich skutki • wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii • analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w Łódzkiem i Pomorskiem • omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograficznej okolic Krakowa i Warszawy • określa zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu stref podmiejskich na przykładzie Krakowa i Warszawy • wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich • opisuje zmiany, jakie zaszły w strukturze produkcji po 1989 r. w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej • omawia rolę transportu morskiego w rozwoju innych 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • określa na wybranych przykładach wpływ wylesiania dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy teras zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi w Polsce • analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki • identyfikuje na wybranych przykładach związki między rozwojem dużych miast a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, stylu zabudowy oraz strukturze demograficznej w strefach podmiejskich • ukazuje na wybranych przykładach wpływ procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany zaludnienia obszarów wiejskich
--	---	---	---	--

	rynkowej	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie tematycznej przykłady miejsc, w których przebieg autostrad i dróg ekspresowych sprzyja powstawaniu centrów logistycznych wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski 	<p>działów gospodarki</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje na podstawie dostępnych źródeł wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1998 r. na zmiany struktury zatrudnienia w wybranych regionach kraju identyfikuje związki między przebiegiem autostrad a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych oraz centrów logistycznych i handlowych na wybranym obszarze kraju identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta
--	----------	---	--	---

8. Mój region i moja mała ojczyzna

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie wymienia walory środowiska geograficznego małej ojczyzny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych rozpoznaje skały występujące w regionie miejsca zamieszkania wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym rozpoznaje w terenie obiekty charakterystyczne dla małej ojczyzny i decydujące o jej atrakcyjności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie analizuje genezę rzeźby powierzchni swojego regionu prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności regionu prezentuje główne cechy gospodarki regionu opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu analizuje formy współpracy między własnym regionem a partnerskimi regionami zagranicznymi prezentuje na podstawie informacji wyszukiwanych w różnych źródłach i w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego na arenie międzynarodowej projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie wykazuje na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu zależność między elementami środowiska geograficznego planuje wycieczkę po swojej małej ojczyźnie projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące
--	---	---	--	---

			gospodarczej	zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności
--	--	--	--------------	---